

PUUTARHA ERI-IKÄISTEN KASVUTILANA -HANKE

Raportti toteutuneesta toiminnasta

Puutarha eri-ikäisten kasvutilana -hankkeen keskeisenä ideana oli ottaa puutarha toimivaksi osaksi eri-ikäisten arkea ja sitä kautta heidän hyvinvointiaan tukevaksi elementiksi.

Puutarhatoiminnan tarkoitus on kannustaa ja aktivoida perheitä yhteisen puutarhaharrastuksen kautta:

1. yhdessä tekemiseen,
2. sosiaalisiin kontakteihin
3. luontosuhteen vahvistamiseen ja terveisiin elämäntapoihin sekä
4. tukea erityisen tuen tarpeessa olevia perheitä.

Hankkeessa oli kaksi toisiaan tukevaa painopistettä: sukupolvien välinen yhteys ja perheiden jaksaminen. Hankkeen toteutus koostui kahdesta osa-alueesta: perhetyöstä ja eri-ikäisten kohtaamisesta puutarhassa. Hankkeen toteuttamispaikat olivat **Kumpulän koulukasvitarha ja Roihuvuoren asukaspuisto Helsingissä.**

Kumpulän koulukasvitarhalla toteutettiin puutarhaperhekerhoa ja Roihuvuoren asuinalueella eri-ikäisten ympäristötaide- ja viljelyleiritoimintaa sekä puutarhakaveritoimintaa ikäihmisille.

Perhekerhotoiminta Kumpulassa

Vuonna 2013 puutarhaperhekerho järjestettiin Kumpulassa neljättä kertaa jo tutuksi tulleella formaatilla. Perheet viljelivät puutarhurin opastuksella juhannukseen asti kaksi kertaa viikossa arki-iltoisin ja juhannuksen jälkeen kerran viikossa. Alli Paasikiven Säätiön avustuksen lisäksi saatiin Helsingin kaupungin sosiaalivirastosta 2000 euron kerhoavustus, lisäksi kerholaisilta perittiin pieni 40 euron maksu siemenistä. Haluamansa taimet perheet hankkivat ja kustansivat itse. Säätiön avustusta kohdennettiin perhekerho-ohjaajan palkkakuluihin.

Puutarhakerhon ohjaajana ja suunnittelijana toimi edellisvuosien tapaan puutarhuri MMM Taina

Lasten ja nuorten puutarhayhdistys ry, Jyrängöntie 2, 00560 HKI

Laaksoharju sekä toisena ohjaajana Janne Länsipuro. Perhetoiminta sidottiin tänä vuonna kiinteämmin osaksi Kumpulan vapaaehtoistyön hanketta, jonka koordinaattorina Janne Länsipuro toimii. Lisäksi mukana oli kaksi sosiaalialan harjoittelijaa, jotka järjestivät lapsille ohjelmaa viitenä kertana.

Kesällä 2013 Kumpulan perhekerhotoiminnassa oli mukana 21 perhettä, puolet uusia ja puolet toiminnassa jo aiemmin mukana olleita. Kahdessa vuodessa oppii palstanpidon sekä viljelyn perusasiat, jolloin perhe voi turvallisesti mielin vuokrata esim. kaupungilta oman viljelypalstan. Erityisen painavista syistä (esim. yksinhuoltajuus, vaikea elämäntilanne) kaksi vuotta kerhossa ollut perhe on voinut saada palstan useampanakin vuonna.

Perhekerhon idea on tarjota viljelystä kiinnostuneille perheille ”tuetun viljelyn” palsta, jossa puutarhuri näyttää kerhokertojen edetessä ajankohtaiset työt yhteisessä aloituksessa, ja myös kiertää palstoilla neuvomassa. Tarjolla on valmis viljelysuunnitelma, jos haluaa aloittaa varman päälle. Toki myös luovuus ja omat valinnat sallitaan.

Osa viljelypenkeistä on yhteisiä, mm. tomaatit, kesäkurpitsat ja monivuotiset yrtit. Tosin tänä vuonna yhteispenkkien määrää vähennettiin, jotta niiden hoito ei vienyt liikaa aikaa. Jokaisella kerhokerralla pidettiin yhteinen alustus ajankohtaisiin töihin palstalla. Puutarhuri on myös kiertänyt kerhokerroilla jokaisen palstalla antamassa täsmäneuvoja viljelyn onnistumiseksi.

Kumpulan koulukasvitarhan perhekerho lukuina

Perheiden lkm	21
aikuiset	36
lapset	42
kerhokerrat	18
sadonkorjuut	4
Kerholaisia per kerhokerta ka	45

Roihuvuoren asukaspuiston eri-ikäisten leiritoiminta

Tavoitteena oli mahdollistaa eri-ikäisten ihmisten kohtaaminen puutarhatoiminnassa ja lisätä yhteistyötä alueen eri toimijoiden välillä kyläyhteisön vahvistamiseksi. Säätiön avustus mahdollisti toiminnan aloittamisen. Avustuksesta merkittävin osa meni ohjaajien palkkakuluihin ja viljelytoiminnan materiaalikuluihin. Roihuvuoren toiminta toteutettiin yhteistyössä Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskuksen kanssa.

Toimintaryhmävaihtoehtoina oli joko viljely, ympäristötaide tai puutarhakaveritoiminta.

Ympäristötaidetoimintaa oli kahtena erillisenä leirinä, joista ensimmäinen pidettiin 3. - 19.6. ja jälkimmäinen 29.7. - 9.8. Ympäristötaideryhmissä havainnoitiin ja tutkittiin Roihikan lähiötä, lähiympäristöä ja asukaspuiston ympäristöä taiteen keinoin. Toiminnassa vuorottelivat taidetehtävät, lepo, leikki, luonnon kauneudesta ja kasvun ihmeestä iloitseminen. Ryhmissä tutustuttiin myös puutarhaviljelyyn ja tehtiin retkipäivä Vartiosaareen.

Ympäristötaidetoiminta auttoi lapsia ottamaan lähiympäristöä omakseen, käyttämään lähiympäristöä seikkailun miljööna. Lapset pääsivät mm. tekemään omia leluanimaatioita Roihuvuoren asukaspuiston maastossa. Lähiympäristössä retkeiltiin paljon, yhtenä kohteena oli läheinen hiidenkirnu. Leirien aikana syntyivät myös omat metsäolento-veistokset.

Ympäristötaideleiritoimintaan osallistui yhteensä 27 lasta, iältään 7-13-vuotiaita. Toimintaa oli tarjolla 9-100 -vuoteen, mutta käytännössä osallistujat olivat lopulta lapsia. Asukaspuisto monen polven kohtaamispaikkana mahdollisti kuitenkin tälläkin leirillä eri ikäryhmien kohtaamisen ja vuorovaikutuksen. Leireistä vastasi taidekasvatuksen tutkija ja opettaja Marika Tervahartiala.

Viljelytoimintaa oli tarjolla 9-100-vuotiaille koulujen kesälomakautena 3.6. - 19.6. sekä 1.7. - 8.8. Toimintaan osallistui 16 henkilöä, iältään 2 – 76 -vuotiaita. Leiripäivät olivat viiden tunnin mittaisia. Elo-syyskuussa toiminta jatkuu sadonkorjuun merkeissä maanantai- ja torstai-iltaisina. Leirillä viljeltiin avomaavihanneksia sekä monenlaisia yrtejä kasvilavoilla ja ruukuissa asukaspuiston ympäristössä ja nuorisotalon kuisteilla.

Viljelyryhmä kokoontui ensimmäisen kerran toukokuussa yhteisen viljelysuunnitelman merkeissä. Kylvö- ja istutustyöt sekä viljelyalueen hoito ja sadonkorjuu toteutettiin ammattitaitoisen puutarhurin ja ohjaajan Mervi Lehmusoksen avustuksella.

Puutarhakaveritoiminta

Roihuvuodessa aloitettiin myös ikäihmisten puutarhakaveritoimintaa, jossa nuoret toimivat puutarhakavereina alueen ikäihmisille, auttoivat parvekkeiden istutusten kunnostuksessa ja muissa pikkutehtävissä. Nuori kävi vähintään kerran viikossa auttamassa, toisinaan useamminkin. Nuoria oli kesän mittaan toiminnassa viidestä seitsemään ja ikäihmisiä neljästä kahdeksaan. Palaute on ollut puolin ja toisin positiivista ja mallia on tarkoitus kehittää edelleen. Toiminnasta ja nuorten ohjauksesta vastasi harjoittelija Pinja Suorsa.

Kesä huipentui MoPo-rokki -tapahtumaan 24.8. Tapahtumassa oli mm. pellolta pöytään -työpajoja, tuunausta ja eri-ikäisten kohtaamista kahvilan, ruoan ja hyvän musiikin äärellä.